

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 10Sžk/12/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5019200070
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Trenčan
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2021:5019200070.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Trenčana a z členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): H.I., nar. XX.XX.XXXX, bydliskom Y. XXX, XXX XX Y., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, so sídlom P. O. Hviezdoslava 6, 011 00 Žilina, o správnej žalobe proti rozhodnutiu žalovaného č. KaZA 26686/2018, zo dňa 12.02.2019, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, č. k. 30S/33/2019-272, zo dňa 31.03.2020, jednomyselne takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- II. Účastníkom sa náhrada trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

I. Konanie pred krajským súdom

1) V konaní o správnej žalobe sťažovateľa proti rozhodnutiu žalovaného sp. zn. KaZA/26686/2018 zo dňa 12.02.2019 o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“) Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) po právoplatnosti rozhodnutia o nevyhovení žiadosti sťažovateľa o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov zastavil konanie o správnej žalobe uznesením zo dňa 23.10.2019 pre nezaplatenie súdneho poplatku v stanovenej lehote, a to ani po predchádzajúcej výzve súdu k splneniu poplatkovej povinnosti a poučení o následkoch jej nesplnenia. Uvedené uznesenie bolo sťažovateľovi doručené dňa 04.11.2019.

2) Sťažovateľ elektronicky (emailom) zaslanými podaniami zo dňa 20.11.2019, ktoré doplnil ich originálmi osobne do podateľne krajského súdu dňa 25.11.2019, podal sťažnosť proti uzneseniu zo dňa 23.10.2019 a žiadosť o podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom EÚ, spolu s návrhom na odpustenie zmeškania lehoty na podanie sťažnosti (ďalej len „návrh“). Zmeškanie lehoty odôvodnil zdravotnými ťažkosťami (ochorenie chrbtice, chronický zápal priedušiek, liečenie antibiotikami). Krajský súd uznesením č. k. 30S/33/2019-272 zo dňa 31.03.2020 (ďalej len „uznesenie“ alebo „napadnuté uznesenie“) návrh sťažovateľa zamietol.

3) V odôvodnení uznesenia najprv krajský súd konštatoval, že posledný (pätnásty) deň na podanie sťažnosti proti uzneseniu o zastavení konania pripadol na 19.11.2019 (pracovný deň), pričom sťažovateľ podal sťažnosť emailom dňa 20.11.2019 a doplnil ju originálom osobne podaným na súde dňa 25.11.2019, spolu s návrhom na odpustenie zmeškania lehoty na podanie sťažnosti. K sťažovateľom prezentovaným dôvodom na odpustenie zmeškania lehoty (s poukazom na argumentáciu Najvyššieho súdu Českej republiky v rozhodnutí sp. zn. 26Cdo/1650/2015) uviedol, že trvalo nepriaznivý zdravotný stav účastníka súdneho konania, ktorý sa v priebehu trvania lehoty na podanie procesného úkonu nezmenil, nemožno považovať za ospravedliteľný dôvod pre odpustenie zmeškania lehoty. Ďalej krajský súd dodal, že ospravedliteľným dôvodom na odpustenie zmeškania lehoty sú spravidla také skutočnosti objektívnej a subjektívnej povahy, ktoré nastanú v priebehu lehoty na vykonanie úkonu, ako

napr. náhla choroba alebo úraz, po ktorých odpadnutí je účastník schopný zmeškaný úkon vykonať. V závere tejto argumentácie zaujal názor, že dôvodom na odpustenie nemôžu byť prekážky trvalého charakteru, ktoré navyiac v dobe, keď účastník úkon vykonáva, trvajú, čo znamená, že vo vykonaní úkonu fakticky nebránia.

4) Krajský súd v nadväznosti na uvedené prijal záver, že konkrétne ochorenie chrbtice a chronický zápal priedušiek, ktoré ako dôvod na odpustenie zmeškania lehoty uviedol sťažovateľ, nie sú akútneho charakteru, pričom žalobca súčasne nepreukázal, že by v priebehu plynutia lehoty na podanie sťažnosti došlo u neho k akútnemu zhoršeniu zdravotného stavu, ktorý by mu bránil vykonať konkrétny procesný úkon, ako napríklad podať sťažnosť voči uzneseniu o zastavení konania. Krajský súd tiež uviedol, že sťažovateľ žiadnym dôkazom nepreukázal, že by mu akákoľvek náhla choroba bránila vykonať konkrétny procesný úkon. Nad rámec vecného preskúmania návrhu krajský súd dodal, že z iných súdnych konaní vedených za účasti rovnakého sťažovateľa mal za preukázané, že aj v týchto konaniach sťažovateľ argumentoval skutočnosťami ohľadne nepriaznivého zdravotného stavu, pričom v daných súdnych konaniach podával rôzne procesné úkony voči rozhodnutiam krajského súdu v zákonom stanovenej lehote. Na základe uvedených skutočností krajský súd návrh zamietol.

II. Konanie pred kasačným súdom

a) Kasačná sťažnosť

5) Proti uzneseniu podal sťažovateľ včas kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) pre porušenie práva na spravodlivý proces, podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP pre nesprávne právne posúdenie veci, ako aj z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. j) SSP pre nezákonné odmietnutie podania.

6) Podľa sťažovateľa krajský súd ignoroval fakt, že on a jeho manželka sú ťažko zdravotne postihnutí. Mal za to, že v zmysle § 70 SSP pre účely odpustenia zmeškania lehoty nemusia účastníci ležať v nemocnici, ale ak nastane ospravedlniteľný dôvod, ktorý z pohľadu sťažovateľa nastal, tak návrh na takéto odpustenie lehoty je potrebné podať do 15 dní po odpadnutí prekážky a treba s ním uskutočniť i zmeškaný úkon. Sťažovateľ ďalej uviedol, že súd nevzal do úvahy ani fakt, že v iných konaniach za tých istých podmienok bol od súdnych poplatkov oslobodený a bola mu poskytnutá aj právna pomoc zo strany žalovaného. Podľa sťažovateľa sa krajský súd nevenoval skutočnosti, že sťažovateľ nemá právnické vzdelanie a je tým odkázaný na právnu pomoc. Jej odmietanie je podľa mienky sťažovateľa diskriminačné a v dôsledku toho sa takýmto postupom cíti vystaveným ďalším vážnym zdravotným problémom z pocitu právnej neistoty, krivdy, nespravodlivosti, beznádeje, zúfalstva, psychických tráum a infarktovým stavom s hrozbou úmrtia.

7) V ostatných sťažnostných bodoch sťažovateľ tvrdil a zoširoka argumentoval, že postup žalovaného pri vydávaní rozhodnutia o nepriznaní právnej pomoci bol protiprávny, rovnako tak nesúhlasil s rozhodnutím krajského súdu o zamietnutí jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov za podanie správnej žaloby.

III. Relevantné zákonné ustanovenie

Podľa § 70 SSP ak tento zákon neustanovuje inak, predseda senátu odpustí zmeškanie lehoty, ak ju účastník konania alebo jeho zástupca zmeškal z ospravedlniteľného dôvodu a bol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patrí. Návrh treba podať do 15 dní po odpadnutí prekážky a treba s ním spojiť i zmeškaný úkon.

IV. Právne závery kasačného súdu

8) Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej len „kasačný súd“), na ktorý prešiel odo dňa 1. augusta 2021 výkon súdnictva aj vo veciach kasačných sťažností, v ktorých bol dovtedy príslušný Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v spojení s § 11 písm. h) SSP), preskúmal kasačnú sťažnosť, ktorá bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP), bez nutnosti splnenia podmienok povinného zastúpenia (§ 449 SSP ods. 2 písm. c) SSP) a zároveň obsahovala zákonom stanovené náležitosti (§ 445 SSP), pričom ňou bolo napadnuté rozhodnutie, proti ktorému je jej podanie prípustné (§ 439 ods. 1, ods. 2, ods. 3 SSP). Po neverejnej porade senátu bez

nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) kasačný súd jednomyselne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

9) S ohľadom na predmet napadnutého uznesenia, ktorým bolo zamietnutie návrhu sťažovateľa na odpustenie zmeškania lehoty (na podanie sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu o zastavení konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného), pripadlo kasačnému súdu posúdiť dôvodnosť len tých sťažnostných bodov, ktoré smerovali proti záverom tohto uznesenia. Preto kasačný súd nemohol prihliadnuť na argumentáciu sťažovateľa proti rozhodnutiu žalovaného o nepriznaní nároku na právnu pomoc, ani proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

10) K procesnoprávnemu inštitútu odpustenia zmeškania lehoty, ktorý je v zásade podobne upravený vo viacerých zákonoch upravujúcich konanie pred súdmi, rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky stojí na stanovisku, že tento inštitút predstavuje výnimočný zásah do plynutia zákonných lehôt, ktorý umožňuje, aby správny súd za kumulatívneho splnenia zákonných podmienok vecne prejednal oneskorene urobený procesný úkon účastníka konania, ktorý nebol vykonaný včas z ospravedliteľného dôvodu (napr. rozhodnutia sp. zn. 8Sžp/7/2013, 1Sžfk/43/2020). Predpokladom na odpustenie zmeškania lehoty je jednak ospravedliteľný dôvod na strane účastníka, pričom dôkazné bremeno leží na navrhovateľovi tohto procesného úkonu, a jednak podanie tohto návrhu do pätnástich dní po odpadnutí prekážky, v dôsledku ktorej bol účastník v omeškaní.

11) Kasačný súd sa stotožňuje so závermi krajského súdu v tom zmysle, že trvalý nepriaznivý zdravotný stav sťažovateľa nie je univerzálnym dôvodom pre ospravedlnenie akéhokoľvek zmeškaného procesného úkonu (v danom prípade sťažnosti), pretože tu chýba mimoriadnosť a prechodnosť prekážky objektívne brániacej vykonať zmeškaný procesný úkon. Za ospravedliteľný dôvod by bolo možné považovať napríklad náhle ochorenie v čase, kedy mal byť prostriedok procesnej nápravy uplatnený (porovnaj napr. rozhodnutie sp. zn. 1Sžk/17/2020). Správny je preto názor krajského súdu, že pokiaľ sťažovateľom uvádzané ochorenia neboli preukázané ako ochorenia akútneho charakteru, ktoré by mu bránili vykonať konkrétny procesný úkon, tak tieto skutočnosti nie je možné označiť ako ospravedliteľný dôvod na odpustenie zmeškania lehoty na podanie sťažnosti.

12) Kasačný súd rozumie sťažovateľovi, ak poukazuje na prednosť liečenia svojho zdravotného postihnutia pred spisovaním podaní na súdy. S ohľadom na množstvo sporov, ktoré doposiaľ viedol pred kasačným súdom len proti žalovanému, mu odporúča riadiť sa týmto pravidlom pokiaľ možno ešte dôslednejšie. V tomto kontexte je treba pamätať na ustálenú zásadu rímskeho práva - „vigilantibus iura scripta sunt“ („každý nech si stráži svoje práva“), v zmysle ktorej práva patria bdelym a ostražitým, teda tým, ktorí sa nielen aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv, ale ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Iba ak by vykonávanie procesných úkonov v rámci zákonom stanovených lehôt narušila nepredvídateľná a prechodná okolnosť, vtedy je možné pripustiť uplatňovanie zákonných výnimiek, ktorou je aj inštitút odpustenia zmeškania lehoty podľa § 70 SSP.

13) Kasačný súd po preskúmaní kasačnej sťažnosti sťažovateľa prijal záver, že tvrdenia v nej uvedené neodôvodňujú záver o nesprávnom právnom posúdení veci zo strany krajského súdu (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP), ani o porušení práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f) SSP). Keďže k odmietnutiu podania sťažovateľa v rámci konania nedošlo, sťažnostný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. j) SSP bol uplatnený zmätočne. Z uvedených dôvodov kasačný súd považoval kasačnú sťažnosť za nedôvodnú a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

14) O trovách kasačného konania kasačný súd rozhodol v súlade s § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 a § 168 Správneho súdneho poriadku, keďže sťažovateľ v konaní nemal úspech a u žalovaného ako úspešného účastníka kasačného konania nezistil také okolnosti prípadu, kedy by bolo možné od žalobcu spravodlivo požadovať náhradu jeho trov.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok **n i e j e** prípustný.